

Василь Стефаник

Людський біль
цідиться крізь
серце моє, як
крізь сито, і
ранить до крові.

Василь
Стефаник

(1871-1936)

Основні події життя В. Стефаника

Дата	Події
14 травня 1871	Народився у с. Русові Святинського повіту на Станіславщині (нині Івано-Франківщина) у заможній селянській родині.
1878-1883	Навчався у початковій школі в с. Русові, у другому класі Снятинської школи
1883-1892	Навчається у Коломийській польській чоловічій гімназії, прилучається до просвітительської роботи; здружився з Лесем Мартовичем
1890-1892	Виключений з гімназії “за політику”. Сьомий і восьмий клас закінчує у Дрогобичі, де знайомиться з І. Франком. Стає членом радикальної партії, створеної І. Франком та М. Павликом, бере участь у написанні її програми.

Село Русів.

Хата, в якій народився В.Стефаник.

Школа в селі Русові, де
навчався **Василь Стефаник**.

1892-1904	Навчається на медичному факультеті Ягеллонського університету в Кракові, вступає в студентське товариство “Академічна громада”; починає писати. На шевченківському вечорі в Кракові знайомиться з родиною Морачевських
1897	Опубліковано в газеті перші новели В.Стефаника
1898-1900	Літературно-науковий вісник надрукував новели
1900 -1901	Помирає мати, батько одружується вдруге, В.Стефаник пориває з батьком і більше не навідується в Русів. Залишає університет. Виходить збірка новел “Синя книжечка”, “Камінний хрест”, “Дорога. Новели”.
1902	Помирають рідні, сам В.Стефаник важко хворіє.
1904-1906	Одружується з Ольгою Гаморак, живе з дружиною і синами у с. Стецеві. Виходить четверта збірка “Моє слово”.

Титульна
сторінка до
збірки
новел “
Синя
книжечка”

1908 - 1910	Селяни обирають послом від радикальної партії до австрійського парламенту; 10 років перебуває у Відні, захищаючи селян. У Коломиї надрукована збірка “Українська новела”.
1914-19 17	Новелою “Дівоча пригода” розпочинається другий період творчості. Повертається у рідний Русів.
1919	На чолі великої галицької делегації їздив до Києва на церемонію Злуки УНР із ЗНР
1924-19 26	Виходять збірки “Кленові листочки”, “Оповідання”, “Лесева фамілія “Земля””; громадськість відзначила 55-річчя з дня народження В.Стефаника, відбувся літературний вечір з нагоди 25-річчя літературної діяльності.
1928	Уряд Радянської України призначив В.Стефанику пожиттєву пенсію в розмірі 150 крб. на місяць.

- У 1926-1927 роках широко відзначалося 30-річчя літературної діяльності Стефаника. Ім'я письменника стає широко знаним у світі. Його твори перекладаються багатьма мовами.

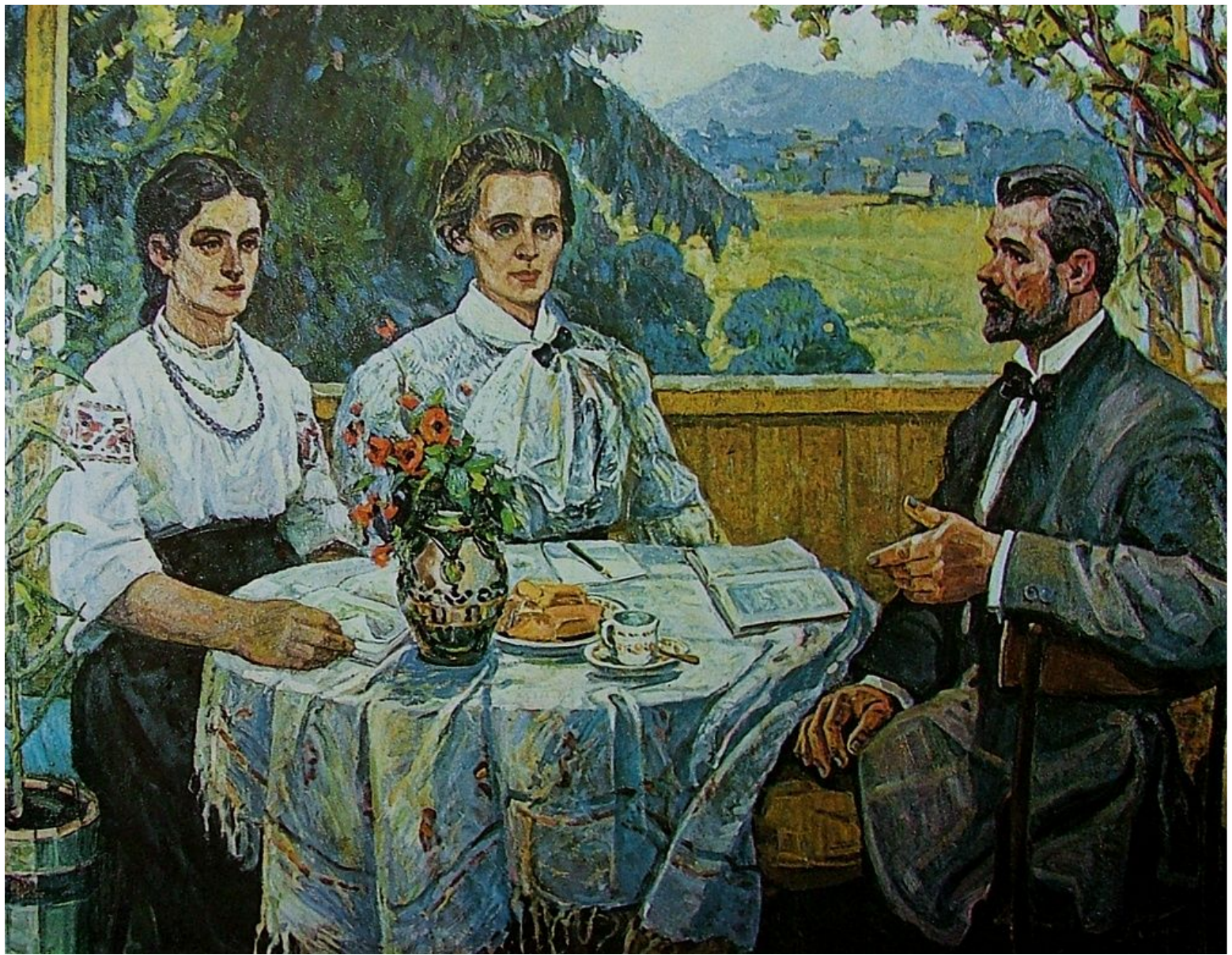
Одного разу, розповідають, Василь Стефаник з цікавістю і подивом запитав письменника Гната Хоткевича, автора великих прозових творів:

- Я не розумію, як ви можете так багато і так легко писати?

Хоткевич відповів:

- Бачите, така вже несправедливість на цьому світі. Вам досить написати кілька сторінок, щоб сказати, що ви маєте талант, а мені треба – цілу книжку.

У цій іскорці гумору є глибока і влучна характеристика одного з найславніших майстрів української літератури Василя Семеновича Стефаника.

В. Стефаник, Леся Українка, О. Кобилянська.
Худ. П. Сахро.

1930	Письменник переніс частковий параліч.
1931	Громадськість широко відзначає 60-річчя з дня народження письменника, відбувається урочистий вечір.
1933	У Львові виходить книжка “Твори”.
1936	Здоров’я погіршується, трапляються часті серцеві напади, потім долучається ще запалення легенів.
7 грудня 1936 р	Письменника не стало. Похований у с. Русові.

В. Стефаник, Л.
Мартович, М.
Черемшина.
Худ. В. Касіян.

Літературно-меморіальний музей В.
Стефаника в с.Русові

Періоди творчості

I період : 1897-1901pp

39 новел – 4
збірки: “Синя
книжечка”,
“Камінний хрест”,
“Дорога”, “Моє
слово”.

Теми:

Австроцісарська рекрутчина і її трагічні наслідки, еміграція трударів за океан, швидке зубожіння і пролетаризація широких мас, породжувані крайньою бідністю сімейні драми та перші гострі класові зіткнення на селі на грані двох століть.

Життя селянина описано через динаміку почуттів, зміну емоційних станів.

II період : 1916-1933 рр

20 новел – 2 збірки: «Земля» книжка «Твори»	Та Теми: трагедія селян під час війни, мораль і моральність у роки війни та галицьке стрілецтво і його місце в історії України (“Дівоча пригода”, “Воєнні школи”; жіноча недоля, гріх, народження нешлюбної дитини в роки війни (“Пістунка”) спрямування проти мілітаристської політики панівних класів - “Марія”; тема національної ідеї - “Сини”, “Дід Гриць”
--	---

Між першим і другим періодом творчості – 15 літ. П'ятнадцять літ він мовчав, п'ятнадцять літ його карали за мовчання.

*Питаєте, чому я все мовчу,
П'ятнадцять літ лютую німотою,
П'ятнадцять літ я корчусь від плачу.
Що ж! тільки плач на мене йде ордою...
І я спитаю: чом ви мовчите,
Коли я вам підняв таке громов'я,
І горе люду, чорне і тверде,
Боров, як борють власне безголов'я?!..
Я ж вам гармати слів повиставляв
Я ж ніс за вас камінного хреста,
Аж захлинулась у сльозах земля
Так чом же вам заціпило вуста?!*

(І.Драч)

Новела
“Камінний
хрест”

Прообраз новели "Камінний хрест"

Прообразом Івана Дідуха була реальна особа – русівський селянин – Стефан Дідух.

- Новела "Камінний хрест" - єдиний твір Василя Стефаника присвячений темі еміграції. В основу твору покладено справжній факт. Односелець письменника, емігруючи до Канади, поставив на своєму полі камінний хрест. Він і понині стоїть на найвищому пагорбі в Русові.

Герой новели Іван Дідух емігрує, піддавшись вимогам дружини і синів: "Два роки нічого в хаті не говорилось, лише Канада та й Канада..."

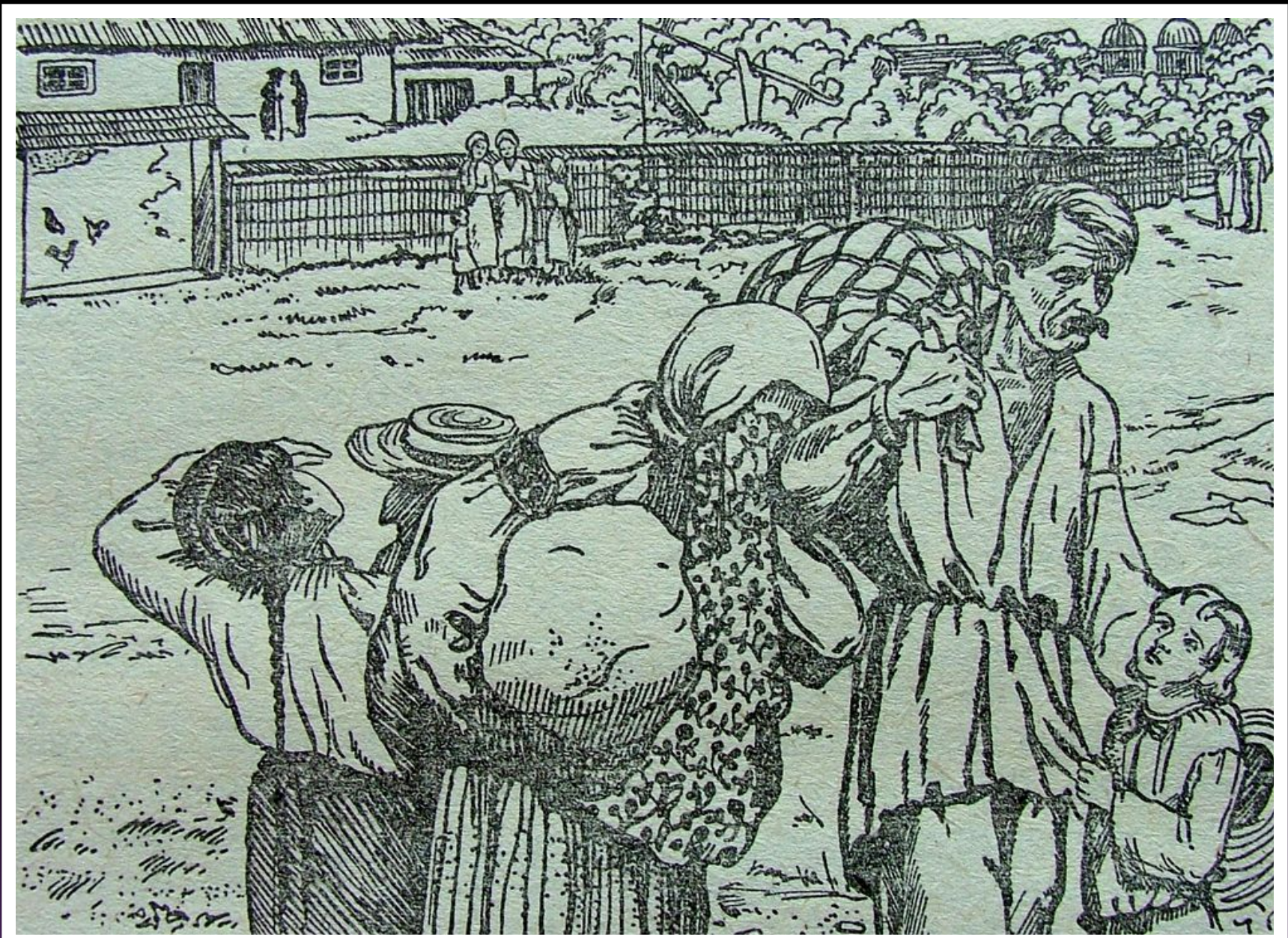
Іван не тішив себе ніякими ілюзіями. Він переконаний, що Канада - це могила для нього і дружини.

Коли почуєш, як в тиші нічній
Залізним шляхом стугоняють вагони,
А в них гуде, шумить, пищить, мов рій,
Дитячий плач, жіночі скорбні стони,
Важке зітхання і гіркий проклин,
Тужливий спів, дівочії дисканти,
То не питай: Сей поїзд – відки він?
Кого везе? Куди? Кому вздогін? Се –
емігранти.

І. Франко

На Краківському вокзалі. Худ. В.Касіян.

За море. Худ. О.Кульчицька

“ Вижу їх, як дубів, тих мужиків, що їх вода підмиває, корінь підмулює, як хитаються, як падають, як їх пхають на жезлізницї і везуть як дерево на опал. Чую їх біль, всі ті нитки, що рвуться між її (громади) серцем і селом, і мені рвуться, чую їх жсаль і муку”.

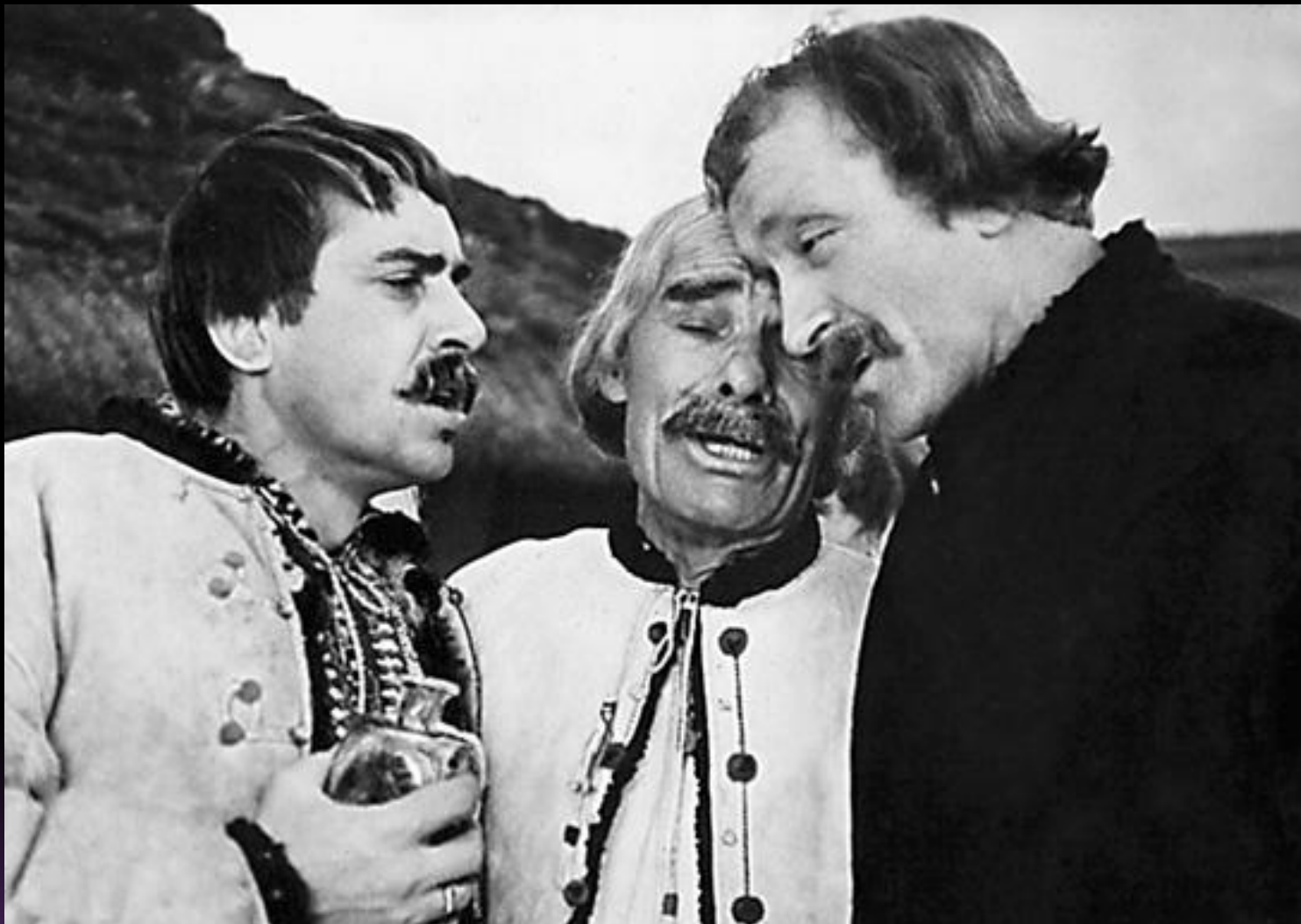
В.Стефанис

*Я люблю мужиків за їх
тисячолітню історію, за культуру... за них я
буду писати і для них.*

В. Стефаник

*Його новели – як найкращі народні пісні, в
яких нема риторики, ані
сентиментальності, а тільки наочне, голе,
просте, непідфарбоване життя, дуже
часто сумна дійсність, але оздоблена
золотом найправдивішої поезії.*

Іван Франко

Кадр з фільму «Камінний хрест»

Кадр з фільму «Камінний хрест»

В українській літературі елементи експресіонізму використовували:

Л.Курбас, М.Хвильовий, О.Довженко, В. Підмогильний, М.Бажан, Т.Осьмачка, але експресіонізм в українській літературі не склався в окрему течію.

В.Стефаник поєднує у своїй творчості засоби художньої виразності експресіонізму з глибиною реалізму, змальовуючи ті обставини, у яких формуються і діють персонажі, а характери героїв розкриваються через показ їхніх вчинків, дій, переживань.

В основі більшості новел Стефаника лежить один якийсь найтрагічніший момент з життя героя з незавершеним, відкритим сюжетом.